



## **Svmma Juris Canonici**

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,  
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,  
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,  
conservatione, & alienatione

**Strein, Johann**

**Coloniæ Agrippinæ, 1658**

§. 2. De privilegiis illarum.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

Nam si monasterii gubernatio, ut in S. Brigittæ Ordine fit, committi mulieribus potest, multò magis nosocomiorum. Ita Abb. citatus à Silvestro, qui addit, si annexum monasterio hospitale sit utrumque feminæ subiici posse. 3. conversos, qui literati & clerici sunt, quia tenentur ad officium divinum, ut alii monachi, quos non convenit curam Xenodochij temporalem habere. At de spiritali cura, quæ in prædicatione Verbi divini, & Sacramentorum administratione consistit, dubium non est, quin regularibus benè committantur. Aliàs hæc cura de communi iure pertinet ad ecclesiam matricem, intra cuius limites existit, quamvis præscribere possit, ut proprium Sacerdotem ac curatorem habeant. *V. Moscon. l. 1. de Societatib. Par. 4. c. 6. Em Sa. V. Xenodochium.*

## §. II.

*De privilegiis Domorum Religiosarum.*

**D**E immunitatis privilegio, quæ locali, quæ reali, quod religiose domus, monasteria, & hospitalia participant, diximus in *tt. 14. §. 1. & 2.* sed quia latius patet exemptionis beneficium, & particularia quædam hospitalibus, & Xenodochiis conveniunt, expedire videtur, non omitti.

Primum igitur privilegium consistit in exemptione à magistratu, & iurisdictione sæculari. *c. Ecclesia. de restit. in integr. in 6. c. ad hac. de relig. dom. Clem. Quia contingit. eod. & c. Cum sit generale. de fo. comp. ubi lædentes domum religiosam: sacrilegi vocantur: quod non applicandum illis,*

qui res, & bona personarum ecclesiasticarum iniuria afficiunt, quamvis ea bona iurisdictioni ecclesiasticæ subsint. *c. Si clericus. de fo. compet. Conc. Trident. Sess. 22. c. 8. Sess. 25. eod.*

*Secundum.* Domus hospitalis privati hominis arbitrio, & liberalitate, absque approbatione, & auctoritate episcopi extructa, non subest illius directioni, aut dispositioni, quoad temporalia, sed illius, quem auctorem habet, cuius potestati relinquitur, per se, vel per alios illam administrare; mortuo tamen illo episcopus curabit, ut pia voluntas defuncti executioni mandetur. *Silv. nu. 2. Vallens. l. 3. tit. 36. §. 2. n. 3. Graff. Par. 2. l. 2. c. 28. n. 49.* In dubio, an Episcopi auctoritate extructa domus sit, affirmativa sententia prævalere debet. *Feder. & Lopus à Silv. citati q. 2.*

*Tertium.* Præscribere potest omnia pia legata, illius loci civitatis, vel oppidi, in quo situm est, ita ut ab eis alii omnes excludantur: nec si Ioanni Andreæ credimus statutum valet, ut eiusmodi legata alteri hospitali vel pio loco cedant. Colligitur ex *c. Quia contingit h. t. in Clement.* ubi indicatur præscribere posse pauperum sepulturam, & habere presbyterum, qui Sacramenta ministrat. Similiter decimas præscribere potest, secundùm Lapum, ex quo est locus religiosus, episcopi auctoritate fundatus. *Silv. num. 19.* Nec imperantur illi extraordinariæ in casu necessitatis. *Tholos. l. 2. Syntag. c. 20. num. 12.*

*Quartum.* Peculiare illud est, quod hospitale præ aliis domibus religiosis in Commendam dari non possit, nisi ad quatuor menses, idque ab ipso Pontifice, & cum clausula. *Ut omnes fructus in usum pauperum*

pauperum convertantur. Sic Cardinali de Pisis postulanti, ut hospitale Placentium sibi ad sex menses tantum commendaretur, Congregatio Cardin. censuit dandum & custodiendum per quatuor menses per Breve cum onere tamen, ut postea de viro idoneo provideretur, & interim nullos ipse fructus perciperet, sed in usus pauperum converteret. *Con. Tr. S. 25 c. 8. Declar. n. 1.*

*Quintum.* Quamvis episcopo liceat hospitalia, & Xenodochia visitare, quemadmodum §. *praced. num. 6.* diximus, nullam tamen illi eam ob rem debent procuracionem, seu praestacionem tunc tantum necessarium in ipsa visitatione, forte quia magis est charitati & statui conveniens, ut pauperum habitationi per elemosynam subveniat, quam eorum annona vivat. *Navar. Consil. 3. de relig. dom. l. 3. Silo. n. 16. Lorichius §. 7.*

*Sextum.* Administratio & gubernatio hospitalium & similibus locorum jure communi ab Episcopo gubernantur: qui tamen uni & eidem personae ultra triennium committere non potest, iuxta decretum *Conc. Trid. Sess. cit. de quo V. Nicol. Garciam de benef. par. 1. c. 3. A. II. l. 3. c. 3. q. 3. Vallens. l. 3. tit. 36. §. 2. nu. 5. & seq. V. §. 1. n. 6.* Dixi jure communi ad episcopum spectare curam, ac gubernationem, ut intelligas consuetudine, pacto, vel statuto aliter fieri posse, quemadmodum bene notat. *Lapus in Tract. de hospit. l. n. 15.*

*Septimum.* Hospitalia non comprehenduntur sub regulis reservatoris. *Clem. Per litetas. De praebend. Feder. de Senis consil. 280. Cardin. inc. 2. De praebend. Simonet in Tract. de reservat. c. 7.* Hospitalia enim sunt spectabilia, & privilegiata, adeo, ut impositio decimarum a Papa ad illa non extendatur. *Glo. 1. in Clem. 2. De decimis.* Item privilegium, vel statutum de percipiendis fructibus primi anni ecclesiarum vacantium non comprehendit fructus hospitalium. *Anchar. in repet. cap. si propter. de reser. in 6. Felinus inc. de quarta nu. 18. de praescript. V. Franc. Leo. in thesauro Par. 2. c. 18. n. 81. & seq.*

*Octavum.* Bona hospitalium non eadem cum ecclesiasticis lege tenentur, ut alienari non possint, sed prout ratio, & necessitas postulat, pro usu pauperum immobilia commutare licet mobilibus, vel in pecuniam convertere. Ratio diversitatis est, quia bona ecclesiastica ab initio donantur, & acquiruntur ecclesiis pro oneribus episcopalibus ac papalibus, in necessitatem & utilitatem eorum, qui sacris muneribus funguntur. Vnde ex alienatione illorum sequitur confusio & perturbatio ordinis ecclesiastici: At quae hospitalibus relinquuntur, in alimenta pauperum convertenda sunt, & dominium illorum ab illis, qui praesunt, & administrant, minime acquiritur. Nec difficile est videre, multo satius esse frumentum, aut pecuniam habere, quam multas & amplas domos, ut merito cum haec legata fuerint, venditione transferantur. Nonnulli etiam teste *Silo. n. 18.* exiimant valere consuetudinem, ut omnia bona, etiam immobilia hospitalibus relicta vendantur, nec requiri solennitatem in iure praescriptam pro alienatione bonorum ecclesiasticorum. Nam posita pauperum necessitate cui necessario subveniendum, censetur ea bona servari non posse. Episcopi tamen requirere auctoritatem

& con-

& consensum expedit: cuius rei exemplū Lapus allegat in Rectore hospitalis S. Mariæ Florentiæ, qui de triennio in triennium petiit ab episcopo licentiam vendendi bona omnia sibi obvientia: quæ licentia tam generalis, & vaga in ecclesiasticis bonis non sufficeret. Videtur etiam excipienda primatia Xenodochii dos, super qua fundatum est, ne in generali concessione vendendi & alienandi comprehendatur. *Petrus de bella pertis. Lopus de Castell. Silvest. lo cit.*

*Nonum.* Hospitalarii, quamvis elemosynarum, & proventuum sacrorum alimentum vivant, per se non sunt ad officium divinum, & horas Canonicas obligati, nisi clericatus titulo, vel aliunde sit præceptum aliquod, sed satisfaciunt ea præstando, quæ uniuscuiusque loci statuta, & mores requirunt. *Moscon. de maiest. eccles. l. 1. de Societatib. c. 6.*

*Decimum.* Quæ domus, & loca piorum hominum voluntate, & episcopi auctoritate semel in usum pauperum, infirmorum, peregrinorum, vel quocumque

modo indigentium dedicata fuerint, ad profanos usus denuò traducere non licet. *c. Nulli licet 12. & c. mancipia de rev. permitt. c. Vestimenta. de consecr. Dist. 1. & 19. q. 3. c. Qua semel. & ff. de relig. & sumpt. fun. l. si quis sepulcrum. Azor 11. l. 9. c. 3. q. 11 & l. 3. c. 3. q. 2. Lancelot l. 2. tit. 22. Fill. Tract. 24. c. 9. n. 239.*

*Dixi.* Domo ab episcopo semel dedicata in profanum usum converti non posse. Reliquæ enim, quibus ea consecratio deest, quamvis eadem intentione constructæ sint, ut non nisi in pios usus deserviant, neque hoc, neque aliis privilegiis gaudent, & alios ad usus pro rationabili arbitrio applicari possunt, quemadmodum annotavit. *Abbas in c. ad hat. nu. 4. de relig. domib. ex Auth. de eccles. tituli 8. si quis adificationem.* Limita, nisi eiusmodi domus, & loca Ecclesiæ donata & incorporata sint. Tunc enim iuxta communem de bonorum ecclesiasticorum alienatione normam de illis iudicandum. *F. Theol. l. 25. Synt. c. 8. & qua Tit. ult. dist. 1. sumus.*

## TITULUS XVII.

### De alienatione rerum ecclesiasticarum.

**Q**uod non nemo dixit, Non minor est Virtus, quam quærere, parva tueri, hoc non modica bonorum suo. um isctura, & damno Ecclesia experta est, quando præpositi & administratores sua magis, quam quæ Iesu Christi sunt, quærentes. ea, quæ piorum hominum liberalitas contulit, vel profusis donationi-

bus, vel noxiis contractibus alienarunt. Quæ res cum Imperatorum, tum præcipue summorum Pontificum curam acuit, ut omnem bonorum ecclesiasticorum alienationem, nisi præscripta solennitate factam severis legibus condemnarent, ut ex dicendis patebit. *Mol. D. 464. Sit igitur.*

§. 1. Ali-